

N:o 128.

Af Herr **A. P. Danielsson**: Om tillägg till § 3 af Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862.

Då Rikets Ständer vid 1856—1858 års riksdag hos Kongl. Maj:t gjorde underdånig framställning om behovet för hvarje särskildt län af en representation, hvilken såsom en laglig myndighet skulle ega att rådslå och fatta beslut om sådana angelägenheter, som i närmaste hand kunde sägas vara länets egna, och då de vidare härvid tänkte sig denna representation bildad af ledamöter från länets städer, härader eller tingslag, utgingo de säkerligen från den i sig riktiga förutsättningen, att en på sådant sätt sammansatt representation både bäst borde känna sitt läns intressen och kunna bevaka desamma. Genom Kongl. Maj:ts nådiga förordning om landsting af den 21 Mars 1862 har denna Rikets Ständers framställning erhållit gällande kraft och vunnit tillämpning, och man måste erkänna, att landstingen till en viss grad uppfyllt hvad Rikets Ständer med dem åsyftade, nemligen att de skulle befordra det industriella och sociala lifvet inom sina områden. Men å andra sidan har också erfarenheten gifvit vid handen, att en viss inskränktare del af ett landstingsområde lidit orättvisa, att dess intressen blifvit i vissa fall förbisedda, och att majoriteten inom ett landsting fattat beslut, genom hvilka den beredt sig fördelar på minoritetens bekostnad. För möjligheten af sådana olägenheter behöfver man alls icke antaga, att majoriteten vid beslutens fattande låtit sig ledas af egennyttiga motiv, ty ett sådant missförhållande kan uppkomma och har uppkommit endast deraf, att en mindre del af ett landstingsområde har ett från det öfriga området afskildt läge, hvarigenom dess egendomliga förhållanden ofta äro mindre bekanta för flertalet af landstingsmän. Särskildt vill jag här omnämna, att ön Ölands befolkning i många afseenden funnit sig mindre tillfredsställd af, att ön utgör en del af Calmar läns södra landstingsområde. Ofta har händt, att ärenden af betydelse för denna befolknings utveckling endast bifallits af Ölands 9 landstingsmän, då de deremot, som man förmodar, afslagits af fastlandets

26 ledamöter inom landstinget. Deremot har det händt, att frågor af vigt för fastlandet men af ringa eller ingen betydelse för Öland med stor pluralitet af röster genomdrifvits. Då nu så inträffat, eger man skäl att befara, att till exempel, då den jernväg, som nu bygges vid Calmar, blifver fulländad, Ölands befolkning kan komma att i väsendtlig mån bidraga till anläggningen och underhållet af en mängd vägar, som, antagligen för att sätta skilda trakter af fastlandet i förbindelse med jernvägen, komma att anläggas. Att Öland till sådana väganläggningar kommer att i sin mån bidraga med lika stora penningesummor, som fastlandet, trots stadgandet i 47 § af nu gällande landstingslag kan man äfven vara temligen viss på, ty antalet landstingsmän från Öland utgör icke $\frac{1}{3}$, af landstingets hela antal. Dessa både verkliga och möjligen inträffande missförhållanden kunna ej annat än menligt inverka på öns utveckling, och sålänge dessa förhållanden fortfara, kan lagstiftarnes afsigt med landstingsinstitutionen, åtminstone hvad Öland beträffar, ej sägas vara vunnen. Hvar och en på Öland bosatt och som eger intresse för dess befolknings framtid, kan ej annat än med smärta se detta missförhållande. Också har vid flera tillfällen Ölands befolkning gifvit sin önskan tillkänna, att Öland måtte få blifva ett eget landsting. Vid Calmar läns landsting 1864 segrade till och med denna åsigt. Ej blott Ölands landstingsmän voro således då öfvertygade om det fördelaktiga för Öland att utgöra ett eget landsting, utan äfven flera af fastlandets landstingsmän voro af samma öfvertygelse. Landstingets härom gjorda underdåniga framställning vann ej Kongl. Maj:ts godkännande af det skäl, att landstingsmännens på Öland antal ej var större än 10. Efter detta Kongl. Maj:ts afslag har ej offentlig framställning blifvit gjord om nytt förslag i samma riktning. De gamla olägenheterna hafva fortfarit och de hafva på senare tider blifvit mera märkbara. Detta framgår också deraf att af 29 kommuner, som yttrat sig i frågan, 25 hafva uttalat den önskan, att åtgärder måtte vidtagas, för att Öland må blifva ett eget landsting. En sådan delning af ett landstingsområde, som jag här ärnar föreslå blifva möjlig, synes också ej vara stridande mot andan i nu gällande landstingslag, ty i 63 § af ifrågavarande lag finnes uttryckligen stadgadt, att ett län under vissa förhållanden, då läge eller andra skiljaktigheter så bjuda, kan få utgöra flera landsting samt i § 1 att denna lag ej har tillämpning på stad, som har öfver 25,000 innevånare. Hvad vidare den del af fastlandet, som utgör Calmar läns södra landstingsområde, beträffar, kan detta utan rubbning af Ölands fränskiljande utgöra ett landsting enligt nu gällande landstingslag, emedan ledamöternas antal är 26.

På grund af hvad jag här anfört, och emedan Öland eger en befolkning af öfver 38,000 innevånare, vågar jag vördsamt anhålla att Riksdagen behagade besluta, att följande tillägg må göras till 3 § af Kongl. Förordningen om landsting af den 21 Mars 1862,

att om ön Öland till följd af sitt läge kommer på framställning

derom att blifva ett särskildt landsting, landstingsmännen på Öland må väljas sålunda:

att stad med 500 innevånare eller derunder utser 1 landstingsman;

med öfver 500 till och med 1,000 innevånare 2 landstingsmän;

Med öfver 1,000 till och med 2,000, 4 landstingsmän o. s. v.;

att hvarje härad eller tingslag med 2,000 innevånare utser 1 landstingsman;

med öfver 2,000 till och med 4,000 2 landstingsmän.

med öfver 4,000 till och med 8,000 4 landstingsmän o. s. v. efter samma beräkning för öfverskjutande folkmängd.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1874.

A. P. Danielsson,
från Calmar län.